

*Світлана Смілянець (м. Київ)
заступник генерального директора
з наукової роботи Національної історичної
бібліотеки України*

П'яті краєзнавчі читання пам'яті академіка Петра Тронька в Національній історичній бібліотеці України

7 листопада 2019 року відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Участь бібліотек у збереженні культурної спадщини та відновленні історичної пам'яті народу», що проходила в рамках П'ятих краєзнавчих читань пам'яті академіка Петра Тронька і присвячувалася 80-річчю заснування Національної історичної бібліотеки України (НІБУ).

Організатори конференції – Міністерство культури, молоді та спорту України, Національна історична бібліотека України, Національна спілка краєзнавців України (НСКУ), Київський національний університет культури і мистецтв.

У краєзнавчому форумі взяли участь понад 70 фахівців бібліотечної справи, науковці (історики, архівісти, викладачі вищих навчальних закладів, працівники музеїв), аматори-краєзнавці з різних регіонів України та міста Києва.

Всеукраїнську науково-практичну конференцію відкрила Генеральний директор НІБУ Алла Скорохатова і виступила з доповіддю «Національна історична бібліотека України в сучасному інформаційному просторі», де підвела підсумки за останні роки та висвітлила її діяльність як бібліотеки сучасного інформаційного суспільства, що застосовує новітні комп'ютерні технології для задоволення потреб користувачів.

Доповідачка відзначила внесок фахівців Національної історичної бібліотеки України у збереження культурної спадщини та відновлення історичної пам'яті народу. Вона повідомила й про те, що упродовж ювілейного року серед бібліотечного загалу, науковців та студентства широко презентувалися результати наукових досліджень фахівців НІБУ, їхній 50-річний біб-

ліографічний доробок з історії України, а також напрацювання з розвитку проекту «Історія міст і сіл України».

Алла Скорохатова висловила впевненість, що рекомендації, ухвалені на науково-практичній конференції в рамках П'ятих краєзнавчих читань пам'яті Петра Тронька визначають сучасну перспективу бібліотечного краєзнавства, сприятимуть розбудові краєзнавчого руху в Україні.

Учасників конференції привітала Руслана Маньковська – перший заступник голови НСКУ, старший науковий співробітник Інституту історії України НАНУ, доктор історичних наук, яка розповіла про створення Меморіального музею засновника краєзнавчого руху в Україні, академіка Петра Тимофійовича Тронька, висвітлила його потужний внесок у розвиток історичної науки і

культури України. Руслана Маньковська відзначила професіоналізм, науковий підхід фахівців Бібліотеки, зокрема, у спільному проєкті з підготовки систематичного покажчика змісту наукового журналу «Краєзнавство» за 1927-2017 роки. Вона подякувала за плідну співпрацю та вручила Почесні грамоти фахівцям НІБУ від імені Голови Національної спілки краєзнавців України Олександра Реєнта – член-кореспондента НАНУ, заступника директора Інституту історії України НАНУ, доктора історичних наук.

З вітальним словом від колективу кафедри інформаційних технологій Київського національного університету культури і мистецтв виступила її завідувачка, доктор історичних наук, професор Тетяна Новальська.

До урочистих привітань приєдналися науковці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – директор Інституту книгознавства доктор історичних наук, професор Галина Ковальчук відзначила вагомий внесок колективу НІБУ у збереження національної культурної спадщини та розвиток культури України.

Зав. сектора науково-дослідної роботи науково-методичного відділу НІБУ Валентина Кисельова доповіла про результати наукового дослідження сучасної організаційної структури та кадрового забезпечення краєзнавчої діяльності у регіональних бібліотеках України.

Проведений упродовж поточного року аналіз, показав, що нині усі регіональні бібліотеки мають краєзнавчі відділи, у яких працюють досвідчені фахівці з відповідною освітою. Разом з цим, спостерігається певне «старіння» кадрів, тож необхідно посилити увагу до залучення молодих спеціалістів у краєзнавчу бібліотечну діяльність. Доповідачка зауважила, що оцінка різних аспектів організації краєзнавчої бібліотечної роботи залежала не лише від анкетних даних, а й від інших об'єктивних критеріїв, які визначалися у процесі поточного моніторингу веб-сайтів книгозбірень та вивчення джерельної бази дослідження. Зокрема, зважаючи на зростаючу затребуваність електронних сервісів, регіональним бібліотекам в процесі організації краєзнавчого контенту на власному бібліотечному сайті рекомендовано застосовувати усі сучасні можливості для надання якісних послуг користувачам, комбінувати різні способи доступу до краєзнавчих документів – через електронний каталог і/або краєзнавчі бази даних, Е-бібліотеку/Е-колекції, віртуальні виставки тощо.

Олександр Болонніков – директор компанії ТОВ «Цифрова країна» повідомив про багаторічну співпрацю з НІБУ та про спільні успішні проєкти з оцифрування каталогів та краєзнавчих ресурсів НІБУ. Він презентував учасникам конференції доповідь за темою: «Електронний архів періодичних видань. Вивчай свою історію з першоджерел».

Цікавим досвідом з використання музейних форм роботи в науково-просвітницькій діяльності бібліотеки поділився **Олександр Морозов** – директор Бібліотеки та Музею рідкісної книги Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (Чернігівська обл.).

Про підготовку спеціалістів бібліотечної галузі, зокрема, концептуальні основи, традиції та інновації в цій сфері доповіла Марина Прядко – завідувач бібліотеки та викладач бібліотечних дисциплін КВНЗ «Ніжинський коледж культури і мистецтв ім. М. Заньковецької».

На пленарному засіданні також виступили і привітали Бібліотеку з ювілеєм колеги з Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, фахівці Одеської національної наукової бібліотеки та Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Івана Франка, Національної бібліотеки України для дітей та інші.

Робота конференції продовжилася на секційних засіданнях. Зокрема, в секції «Бібліотеки – хранителі документальної пам'яті» виступили представники з різних регіонів України та міста Києва:

Анна Трокай – завідувач відділу документів і наукових розвідок з питань краєзнавства Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки (ОУНБ) розповіла про роль сучасної бібліотеки у розвитку регіонального туризму; Галина Горбань – заступник директора Івано-Франківської ОУНБ ім. І. Франка виступила з повідомленням про краєзнавчі відзнаки обласного значення, якими за свою потужну краєзнавчу діяльність була нагороджена Бібліотека.

Завідувач сектора краєзнавчої роботи НІБУ Ніна Волошінська у своїй доповіді звернула

увагу присутніх на проблеми, котрі виникають у процесі створення інформаційно-аналітичних краєзнавчих ресурсів, а саме: складнощі з атрибуцією населених пунктів за сучасним Адміністративно-територіальним устроєм України, особливо у випадках їхнього зняття з обліку, об'єднання, зміни меж і таке інше. Для вирішення таких проблем доповідачка запропонувала використання авторитетного файлу «Географічні назви населених пунктів України», база даних яких створюється фахівцями НІБУ, що має забезпечити отримання надійних (перевірених) відомостей про населені пункти, розширення можливості пошуку даних, підвищення рівня пошукових сервісів електронного каталогу НІБУ. Для бібліотечних фахівців та дослідників така інформація має бути корисною у здійсненні краєзнавчих досліджень.

Ірина Ігнатівич, бібліотекар 1-ї категорії Науково-технічної бібліотеки ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» розповіла присутнім про унікальний досвід з оцифрування мікроформ книг краєзнавчого змісту, які зберігаються у фонді НІБУ.

До роботи конференції долучилися й краєзнавці-аматори, які виголосили свої повідомлення щодо нових краєзнавчих досліджень з історії рідного краю. Зокрема, Сніжана Білоус – учениця 11 класу Українського гуманітарного ліцею КНУ імені Тараса Шевченка, дійсний член Малої академії наук розповіла присутнім про видатного діяча українського повстанського руху Ніла Хасевича. Леся Іванченко – завідувач науково-дослідного відділу Музею книги і друкарства України висвітлила підсумки своїх краєзнавчих досліджень з історії створення та діяльності хорових колективів села Дубовичі у 1920-х роках.

На завершення учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції ухвалили рекомендації щодо подальшого розвитку бібліотечного краєзнавства та проведення наступних краєзнавчих читань у 2021 році в Національній історичній бібліотеці України.

